

STICHTING PSYCHOANALYSE EN CULTUUR

OOG OM OOG

van DEXTER tot GAME OF THRONES

Psychoanalyse en Tv-series

Olympiaplein 2 Amsterdam - 18 november 2017

10-10.30 ONTVANGST

10.30- 10.45 WELKOM Inleiding

10.45- 11.30 Yasco Horsman (U. Leiden): Algemene presentatie : *De Scène van de TV Series*

11.30- 12.10 Jos de Kroon (Psychoanalyticus te Eindhoven): *Tv series (kijken) en de doodsdrijf.*

12.10- 12.50 Solange Leibovici (UVA) : DEXTER

12.50- 13.50 LUNCH

13.50-14.30 Sjef Houppermans (U. Leiden) : presentatie van LES REVENANTS

14.30-15.10 Peter Verstraten (U. Leiden): FARGO

15.10-15.30 THEE

15.30 -16.10 Daan Rutten: GAME OF THRONES/HOUSE OF CARDS

16.10-16.45 Ronde tafel discussie o.l.v. Sjef Houppermans

16.45-17.30 BORREL

Prijs (lunch en borrel inbegrepen) 75 euro

Donateurs 50 euro studenten (op vertoon kaart) 25 euro

Opgave door storting van het bedrag voor 10 november op rekening NL77INGB0007583937 van de Stichting Psychoanalyse en Cultuur te Amsterdam; voor België toevoegen: BICINGBNL2A

info : ruttendr@gmail.com

zie ook www.stichtingpsychoanalyseencultuur.eu

[© image: jeroenboschziekenhuis.nl]

Yasco Horsman: *De Scène van de TV Series*

Waar roman, theater en film vragen om inleving, identificatie en projectie, daar lijken hedendaagse tv-series vooral geïnteresseerd in het symbolische: in netwerken, (ongeschreven) regels, processen. Tv-series nodigen ons uit om het spel dat de personages spelen te ontrafelen, te decoderen en voort te zetten in discussies, interpretaties en speculaties. Maar omdat onze verhouding tot het symbolische altijd wordt omgebogen door imaginaire processen lijken hedendaagse complexe Tv-series, zoals *The Wire*, *Breaking Bad* en *House of Cards* ons ook personages te tonen die steeds verder ‘lost in the game’ raken, en hun grip op het spel kwijtraken op het moment dat hun ego’s erin verstrengeld raken.

Yasco Horsman is Universitair Docent Film- en Literatuurwetenschap aan de Universiteit Leiden.

Recente publicaties, o.a.: *Theaters of Justice: Staging, Judging and Working through in Arendt, Brecht and Delbo* (2011), “Infancy of Art: Comics, Childhood, Picture Books” in *The Journal of Comics and Graphic Novels* (2014) en “Literature after Radio: Tuning in to Ivo Michiels's *Alfa Cyclus*” in *Journal of Dutch Studies* (2011).

Jos de Kroon: *TV-series (kijken) en de doodsdrijf*

Wat maakt tv-series zo fascinerend dat wij zo verlangend uitzien naar de volgende aflevering? Is het de plot van het verhaal dat ons wordt voorgespiegeld? Is het de *cliffhanger* die ons nieuwsgierig maakt naar de afloop? Of zijn het zaken die ingrediënten als plot en *cliffhanger* overstijgen? Wanneer verliest de herhaling zijn fascinatie? Wordt onze nieuwsgierigheid wel ooit bevredigd? De herhaling op zich verschaft ons al genot, een genot dat ook zijn schaduwzijde kent. Voorbij het lustprincipe wacht ons de dood, maar wij denken die op een afstand te houden door in de herhaling het einde telkens maar uit te stellen. Het einde is onvermijdelijk, maar wij willen er niets van weten. Wij verheffen het herhalen tot een sublieme kunst. De mystiek van de tv-serie is niet altijddurend; wordt telkens onderbroken en kent een eind. Gelukkig maar want anders zou het genieten niet te verdragen zijn. Leve de *jouissance*. . . wordt vervolgd!

Jos de Kroon (1945) is psychiater en psychoanalyticus werkzaam in eigen praktijk te Eindhoven in op diverse ggz-instellingen. Hij houdt zich in de kliniek voornamelijk bezig met de behandeling van psychotici en in de eigen praktijk met alle voorkomende psychische problemen. Hij is werkzaam geweest als opleider van artsen tot psychiater bij de GGzE te Eindhoven. Hij is gepromoveerd op een lacaniaans onderwerp over de relatie tussen taal en psychose. Hij heeft een tiental boeken en vele artikelen op zijn naam staan met als onderwerpen: psychose, de relatie tussen lichaam en geest, de structuur van het symptoom, de therapeutische relatie en de geschiedenis van de psychiatrie. Hij is bestuurslid van de ISPS-de lage landen (International Society of the Psychological Approaches to Psychosis) en de Stichting Psychoanalyse en Cultuur.

Solange Leibovici: *Dexter: moord als pervers kunstwerk*

De *voice-off* in de Amerikaanse serie *Dexter* is het middel waarmee de held ons laat reflecteren over ethische kwesties, maar ook een instrument om ons te ontwapenen, te ontdoen van ons beschermend schild en controle over ons te krijgen. Dexter zwijgt alleen als hij zijn slachtoffer vermoordt, in een perverse enscenering die herinnert aan films als David Fincher's *Seven* en de performance van sommige hedendaagse kunstenaars.

Solange Leibovici was verbonden aan de vakgroep Literatuurwetenschap van de Universiteit van Amsterdam, waar zij psychoanalytische theorie van literatuur en film doceerde. Zij heeft veel over dit onderwerp gepubliceerd, o.a. in *Tijdschrift voor Psychoanalyse* en *American Imago*. Haar laatste boek was *Kijken naar een droomscherm. Over cinema en psychoanalyse* (2016, uitgeverij Sijbolet Amsterdam).

Sjef Houppermans : ‘*Das Unheimliche* als tv serie’

De Franse tv serie LES REVENANTS, ook bekend als REBOUND, gebaseerd op een film van Robin Campillo, creëert verwarring in tijd, ruimte en identiteit als de doden terug blijven komen en de levenden hun ijkpunten kwijt raken.

Sjef Houppermans is voorzitter van de Stichting Psychoanalyse en Cultuur; hij is als onderzoeker verbonden aan de Universiteit Leiden.

Peter Verstraten: ‘Een wak in het ijs’

Over de Amerikaanse televisieserie ‘Fargo’ (eerste seizoen 2014). Deze televisieserie is een expliciete navolger van de gelijknamige film uit 1996 van de gebroeders Ethan en Joel Coen. De films van de broers zijn gebaseerd op patronen van ‘structurele afwezigheid’, zoals Clark Buckner betoogt in zijn door Lacans denken geïnspireerde studie *Apropos of Nothing*. Trekt de televisieserie dit principe door of is een serie in haar aard nu eenmaal te onderscheidend van een film?

Peter Verstraten is voorzitter van de opleiding Film- en Literatuurwetenschap aan de Universiteit Leiden. Hij is bestuurslid van de Stichting Psychoanalyse en Cultuur en levert geregeld bijdragen aan de bundels van de Stichting. Tevens is hij betrokken bij de filmploeg van de NVPA. Zijn meest recente studie is *Humour and Irony in Dutch Post-war Fiction Film*, <http://www.oapen.org/search?identificer=605038>

Daan Rutten: *Vormen van spelen*

Televisie- en filmseries als ‘House of Cards’, ‘Game of Thrones’ en ‘Hunger Games’ gaan, zoals de titels duidelijk zeggen, over spel. Wat we er te zien krijgen, lijkt weinig met lust en plezier te maken te hebben, maar alles met het wrede spel van macht en ego’s waar onze journaals bol van staan. Maar waarom hebben we er dan plezier in naar dit spel te kijken? Welk spel spelen wij, wanneer we ons verlustigen aan een spel waarvan de wreedheid ons in de realiteit zou doen gruwen? Over lust, spel en macht heeft de psychoanalyse de laatste eeuw behoorlijk veel nagedacht. In zijn interventie kijkt Daan Rutten vanuit dit perspectief naar series als ‘House of Cards’ of ‘Game of Thrones’, waar het in zijn ogen over veel meer gaat dan plat vermaak.

Daan Rutten is cultuur- en literatuurwetenschapper. Hij studeerde cultuurwetenschap in Tilburg en deed promotieonderzoek naar het schrijverschap van Willem Frederik Hermans aan de Universiteit Utrecht (de handeseditie van het proefschrift *De ernst van het spel* kwam in 2016 uit bij *Verloren*). Zijn expertise ligt op het gebied van de moderne cultuur- en maatschappijkritiek. Momenteel is hij verbonden aan het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis in Den Haag en Tilburg University.

PSYCHOANALYSE & CULTUUR

Publicaties van de Stichting Psychoanalyse en Cultuur bij uitgeverij Garant

P. Verstraten, M. De Kesel & S. Houppermans (Red.)

Spreeken, zwijgen, ... schrijven. Psychoanalyse en taal (Reeks Psychoanalyse en cultuur, nr. 1)

ISBN: 9789044127034 / Prijs: € 18.00

Mark Kinet, Marc De Kesel & Sjef Houppermans (Red.)

Het nieuwe onbehagen in de cultuur (Reeks Psychoanalyse en Cultuur, nr. 2)

ISBN: 9789044128161 / Prijs: € 24.90

Mark Kinet, Marc De Kesel & Sjef Houppermans (Red.)

De bedrieger bedrogen (Reeks Psychoanalyse en Cultuur, nr. 3)

ISBN: 9789044129571 / Prijs: € 31.60

Mark Kinet, Marc De Kesel & Sjef Houppermans (Red.)

For your pleasure? Psychoanalyse over esthetisch genot. (Reeks Psychoanalyse en Cultuur, nr. 4)

ISBN: 9789044130713 / Prijs: € 23.90

Sjef Houppermans, Jos de Kroon & Peter Verstraten (Red.)

Psychose en de kunsten (Reeks Psychoanalyse en Cultuur, nr. 5)

ISBN: 9789044131970 / Prijs: € 23.90

M. Kinet, K. Vuylsteke Vanfleteren & S. Houppermans (Red.)

Als het lichaam spreekt (Reeks Psychoanalyse en Cultuur, nr. 6)

ISBN: 9789044133370 / Prijs: € 23.00

Peter Verstraten & Sjef Houppermans (Red.)

Oedipus heerst!? (Reeks Psychoanalyse en Cultuur, nr. 7)

ISBN: 9789044134414 / Prijs: € 23.70

Mark Kinet, Trees Tavernier & Sjef Houppermans (Red.)

Dwingende vrijheid. (Reeks: Psychoanalyse en Cultuur, nr 8)

ISBN: 9789044135435 / Prijs: € 19.90